

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Titulus I. Selecti Canones studium Juris Canonici proximè respicientes,
ejusque necessitatem utilitatemve inculcantes, in varias Classes distributi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

EXPOSITIO JURIS CANONICI,

PER

REGULAS NATURALI ORDINE DIGESTAS,
EX ILLIUS CORPORE, AUT ALIUNDE DESUMPTAS.

PROLEGOMENA

Ad Jus CANONICUM per REGULAS exponendum, in Duas Partes divisa.

PARS PRIOR.

Completens varios *Tractatus*, circa illud in se, seu in genere spectatum, aliunde quam ex illius CORPORE desumptos, congruoque ordine digestos, nec non ad illius intelligentiam maximè necessarios.

TITULUS PRIMUS.

Selecti CANONES studium Juris Canonici proximè respicientes ejusque necessitatem utilitatemve inculcantes, in varias Classes distributi.

MONITUM,

Olligendos CANONES ad IV. Capita reducimus, Duo priora spectant obligationes Clericorum circa Canones; nempe illos callendi, & curandi ut serventur: posteriora duo pertinent ad motiva illarum; scilicet 1° Utilitas Canonum, sive in se, sive erga Clericos, quos docent, quæcumque scire tenentur ad instruendum Populum, componendos mores, tum suos, tum istius, 2° Necessitas & Autoritas Canonum. Cùm autem Concilia sive Generalia, sive Specialia, sint præcipui fontes Canonum; idcirco quæ dicenda erant de illorum utilitate, necessitate, & autoritate, sub Conciliorum nomine exposuimus.

In Collectione, sequimur ordinem temporum simul & rerum, *Primum*, in
Tom. I. A refe.

referendis Canonibus, incipiendo ab antiquioribus, progrediendoque gradatim, à sequentibus ad recentiores & postremos accedimus: *Secundum* erga Capita tractanda, quæ ita componuntur, ut antecedentia ad subsequenta naturaliter ducant. Si qui extrà locum referantur, quoad tempus quo conditi sunt, emendatio facilis, indicante errorem ipsorum data, quo medio Proeli director in sedem debitam quemlibet revocare poterit. Quos verò sub varia classe collocare fas est, quia ad illas simul pertinent, sub congruentiori relati sunt cum monitione illius ad alias relationis. Hujusmodi Canones se se invicem illustrant & confirmant. In illis maximè notanda momenta, quibus reverentiam Canonibus, in se spectatis, procurant, quæque impellant etiam ad studium Juris Canonici. Illorum præcipua sunt.

1° Promissio CHRISTI, quod aderit ubicumque plures in nomine suo congregati erunt.

2° Effectus illius, nempe assistentia *Spiritus Sancti*, quæ eò major quò numerosior Cœtus.

3° Exemplum Apostolorum, in quibus promissum hoc primùm impletum est.

4° Constans Ecclesiæ praxis hos Cœtus congregandi, vel statis temporibus, vel quoties instat necessitas.

5° Fructus uberes indè percepti. Hinc elogia his Cœtibus data, in hoc uno comprehensa, quòd sint omnium Ecclesiæ malorum antidota. In iisdem collectis Canonibus non nihil habes circa necessitatem Legum Ecclesiasticarum publicationis atque acceptationis.

SECTIO I.

Clerici sacros Canones callere tenentur.

I.

ERIT dilectionis tuæ per Plebes finitimas & Confacerdotes nostros, qui in illis regionibus propriis Ecclesiis præsidet, regularum hunc librum, quasi dedascalicum atque monitorem, sedulo insinuare, ut & nostros cognoscere, & ad fidem confluentium mores valeant docendi sedulitate formare. INNOCENTIUS I. *Vitricio Rothomag.*

II.

Ecclesiasticorum Canonum norma nulli esse debet incognita Sacerdoti, quia nesciri hæc à Pontifice satis est indecorum; maximè cum à Laicis & Religiosis viris & servetur, & custodienda esse dicatur: INNOCENTIUS I. *Maximo & Severo.*

III.

Nulli Sacerdotum suos liceat Canones ignorare. CALESTIN. *Universis Episcopis per Apuliam.* Idem habetur multoties in CAPITULAR. *Regni Francie.*

IV.

Ne qua excusatio de ignorance Canonum nascatur: quamquam ignorare numquam licuerit Sacerdotem, quid Canonum regulis fuerit definitum, hæc ad Provincias vestras scripta direximus: S. LEO *Episcopis per Campaniam, &c. Capite secundo in fine.*

V.

Parochiani Clerici à Pontificibus suis necessaria sibi statuta Canonum legenda percipiant, ne se ipsi, vel populi, quæ pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodum ignorasse. *Concilium AURELIANENSE IV. anno 141. C. 6.*

VI.

Sciant Sacerdotes Scripturas sacras & Canones, ut omne opus eorum in prædicatione, & doctrinâ consistat, atque ædificent cunctos, tam fidei scientiâ, quam operum disciplinâ. *Concilium TOLET. anno 633. C. 25. Conc. ARELAT. 813. 6. C. 3.* ut Episcopis Canones & regulam non liceat ignorare: Nulli Sacerdotum eosdem Canones ignorare liceat. *C. vigesimo 53. Concil. FRANCOFORT. 794.*

VII.

Cum omnia Concilia Canonum, qui recipiuntur, sint à Sacerdotibus legenda, & intelligenda, & per ea sit eis vivendum, & prædicandum, necessarium ducimus, ut ea, quæ ad fidem pertinent, & ubi de extirpandis vitiis & plantandis virtutibus scribitur, hoc ab eis crebrò legatur, & intelligatur, ut in populo prædicetur: *Concilium MOGUNTINUM anno 847. Capite secundo.*

VIII.

Quoniam autoritas sacra Canonum nulli Sacerdotum Canones ignorare permittit, ne quemquam in reliquo nobis commissorum hujus ordinis expertem noverimus Canonum, decrevimus pariterque injunximus excepta per nostri laboris studium hæc modica succinctaque Capitula unumquem-

quemque habere in posterum: HERARDUS, Archiepiscopus Turonensis, in *Pref. Collect. Can. An. 858.*

IX.

Ut in proximâ Synodo unusquisque suos Canones habeat, & intelligat: quia nulli Sacerdotum licet ignorare Canones; *Capitular. GUILLIBERT. Episcopi C. 3. BALUZ. illa collocat inter Acta Sæcul. IX.*

X.

Obsecro fraternitatem vestram ut hæc Capitula, quæ ad emendationem vitæ breviter digesti, assiduè legatis, & memoriæ commendatis, & eorum, sive Scripturarum Sacrarum lectione, mores componatis, vitam emendatis, & cum subditis plebibus, opitulante domino. ad cœlestia regna pergere certetis. *THEODUL. Aurel. ad Paroch. An. 797.*

XI.

Nulli Episcopo liceat Canones, aut Librum pastorem à Sancto Gregorio editum, si fieri potest, ignorare, in quibus se debet unusquisque quasi in quodam speculo assiduè considerare. *Concilium TURON. III. sub Carolo Magn. Sæculo IX. An. 813.*

XII.

Decrevimus juxta Sanctorum Canonum constitutionem & cæterarum Sanctarum Scripturarum doctrinam, ut Episcopi assiduè sint in lectione, quoque intelligant & Librum Beati Gregorii Papæ de cura Pastoralis, & secundum formam ibidem constitutam & vivant & prædicent: *Concilium CABILON. sub Carol. Magn. 813.*

XIII.

Sed quia non est leve Canonum scita nescire, & ignorare medico medicinale officium, minus grave, statuimus, ut in susceptione curæ animarum & ordinis Sacerdotum, examinentur de his præcipuè ordinandi: *Concilium LONDON. Anno 1237. Cap. 2.*

XIV.

Verùm de hoc Sacri Canones enunciant, qui Antistiti vestro tribuendi sunt, & ab eo Sacerdotibus qui claves tenent scientiæ aperiendi, & vobis nihilominus, in quibus opus est, & minime prohibetur, insinuandi: *NICOL. ad Bulgar. C. 9.*

XV.

Quod vos ignorare minime credimus, (*agitur de re que in Canonibus potissimum continetur*) ab ipsis Apostolicis viris cognoscitis; & cum in Sacris Conciliis ab Episcopis promulgatæ sint regulæ, & receptæ, quis extrâ Episcopos promulgator Canonicarum quiverit esse sententiarum: *LEO IV. ad Episcopos Britan. Cap. I. circa annum 850.*

XVI.

Provideatur in unaquaque Ecclesia Cathedrali, & Collegiata, de Bibliotheca, in qua boni libri, & ab Ecclesia recepti, potissimum Sacri, Jurisque Divini & Canonici recondantur. Si qui in celebri Universitate Sacrorum Canonum Professioni operam dare desiderant, licentia percipiendi in absentia fructus potiantur. *Concilium AURO. 1583.*

XVII.

Decani seu Præpositi, Archidiaconi, & Poenitentiarii sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia seu Doctores, aut Licentiatii in Jure Canonico, non tamen per saltum promoti. *Concilium ROTOM. 1581. BITUR. 1584.*

SECTIO II.

Qua esse debeat Clericorum cura ut Sacri Canones serventur.

I.

NULLI Sacerdotum liceat quidquam facere quod Patrum possit regulis obviare; quæ enim à nobis res digna servabitur, si Decretalium norma constitutarum, pro aliquorum libitu, licentiâ populis permisâ, frangatur: *COELEST. Episcopis per Apul. & Calabr. Anno 427. à CONCIL. TOM. II. p. 1622.*

II.

Ut nobis gratulationem facit Ecclesiarum status salubri dispositione compositus, ita non levi nos mœrore contristat, quoties aliqua contra constituta Canonum Ecclesiasticamque Disciplinam præsumpta, vel commissa cognoscimus: Quæ, si non quæ debemus vigilantiam refecimus, illi, qui nos speculatores esse voluit, excusare non possumus, permittentes sincerum corpus Ecclesiæ, quod ab omni macula purum custodire debemus, ambientium improba contagione foedari, cum ipsa sibi membrorum per dissimulationem compago non congruat: *S. LEO Episcopus Pref. ad Episcopos per Campaniam, & Picenum. CONC. TOM. III. p. 1293.*

III.

Ne quid sit quod prætermisum à nobis fortè credatur, omnia decretalia constituta, tam beatæ recordationis Innocentii, quàm omnium decessorum nostrorum quæ de Canonum promulgata sunt disciplinis, ita à vestra dilectione custodiri debere mandamus, ut si quis in illa commiserit, veniam sibi deinceps noverit denegari: *ibid. C. . . 5. . . ibid.*

IV.

Vestrum nemo discedat nec ab his deviet, quæ juxta regularum ordinem, frequens ad vos directa Sedis Apostolicæ decrevit autoritas. *XISTUS III. Episcopis Illyrici, Anno 437.*

V.

Cum nobis contra salutarium reverentiam regularum cupiamus temerè nihil licere, & cum Sedes Apostolica, super his omnibus favente Domino, quæ paternis Canonibus sunt præfixa, pio devotoque studeat tenere proposito, satis indignum est quemquam, vel Pontificum vel ordinum subsequendum hanc observantiam refutare, quam beati Petri Sedem & sequi videat & docere. *GELAS. Decret. . . . Cap. 9. An. 492.*

VI.

Primo in loco nobis visum est, ut in nomine Domini non tam nova quàm prisca Patrum instituta sancientes, id ipsum constituamus, quod titulis præsentibus, in Canonibus legitur insertum: *Concilium MATISCON. I. Anno 582.*

A 2

VII.

VII.

Talem vobis cum omni sollicitudine personam exquirite, in qua ex omnium adunata possit gaudere concordia, & facris nullo modo respuatur Canonibus: S. GREGORIUS *Epistola III. L. 2. Anno 564.*

VIII.

Fraternitas tua ad prædictas Ecclesias ne properet, & assiduis adhortationibus Clerum Plebemque admonere festinet, ut, remoto studio, uno eodemque consensu, talem sibi præficiendum expectant Sacerdotem, qui tanto dignus sit ministerio & à venerandis Canonibus nullatenus respuatur: S. GREGORIUS *Epist. 38. L. 2. Eodem Anno.*

IX.

Canones qui à sanctis Patribus in unaquaque Synodo huc usque constituti sint, observari æquum censuimus. C. I. *Concilium CALCEDON.* (Undè inferre est, primam Patrum curam circa disciplinam eam fuisse, ut conditi jam jam Canones servarentur) *Anno 451.*

X.

Hoc quoque huic Sanctæ Synodo pulcherrimè & honestissimè placuit, ut, ab hoc nunc tempore & deinceps, ad animarum medelam & perturbationum curationem, firmi stabilesque maneat Canones, qui à Sanctis Patribus, qui nos præceperunt, suscepti & confirmati sunt. *Concilium TRULL... Cap. 2. Anno 692.*

XI.

Quamquam omnes qui facris mancipantur ordinibus, Canonicis regulis teneantur adstricti, expedibile tamen est ut promissionis suæ vota sub cautione spondeant, quos ad promotionis gradus Ecclesiasticæ provehis disciplinæ; solet enim plus timeri, quod singulariter pollicetur, quam quod generali innexione, aut sponione, concluditur, ut unusquisque ad gradus Ecclesiasticos accessurus, promittat ut in nullis operibus suis canonicis regulis contradicat. *Concilium TOLET II. Canone 10. Anno 675.*

XII.

Quocirca hæc, quæ superna inspiratione communi consensu placuerunt, si quis Sanctorum definita servantes Antistitum, qui statuta præsentia subscriptionibus propriis firmaverunt, nec non & quos eorum Deus voluerit esse successores, relicta integritate observationis, excellerit, reum se divinitatis, Christo autore, pariter & fraternitatis indicio, futurum esse, cognoscat. *Concilium EPAON... Cap. 40. Anno 517.*

XIII.

Hæc ergo, Deo propitio, constanter & unanimiter definita servantes, etiam præteritorum Canonum statuta decernimus, ut Christo auctore deinceps inconvulsa universa servantur, ut manente concordia, quæ divina inspiratione salubriter in præfenti tempore definita sunt à modò habeant vigorem, & custodiant caritatem: *Concil. AURELIAN. An 549. Can. 24. CONC. Tom. V. p. 397.*

XIV.

Quæcunque præcepta antiquorum Canonum modò in Concilio recitata sunt, nullus audeat

salubriter prætereire. Si quis autem quasi contumax transgreditur, ille, necesse est, ut de suo degradetur officio. *Concilium BRACARD... 2. Cap. 22. Anno 563. CONC. Tom. V. p. 842.*

XV.

Quia in aliquibus rebus consuetudo prisca negligitur, ac decreta Canonum violantur, placuit ut juxta antiquam consuetudinem Canonum decreta servantur. *Concilium PARIS, Cap. 8. Anno 557. ibid. p. 817.*

XVI.

Si quis hanc definitionem, quam ex autoritate canonica communi consensu conscripsimus, observare distulerit, aut eas qui ipsum audire neglexerint, (leg. ipsam) in notitiam Episcopi non deposuerit, anno à consortio fratrum, vel ab omnium Christianorum communione, habeatur extraneus. *Concilium ANTISSIODOR. Cap. 45. Anno 578.*

XVII.

Maneant in suo vigore Conciliorum omnium constituta, simul & Synodica sanctorum Præsulum Romanorum Epistolæ. Nullus deinceps ad promerendos honores Ecclesiasticos contra vetita Canonum aspiret indignus. Nihil ex hoc fiat, quod sancti Patres Spiritu Dei pleni sanxerunt debere non fieri: & qui præsumperit, severitate priorum Canonum distringatur. *Concilium TOLET... 589... .*

XVIII.

Canonum vero statuta ab omnibus intemerata servantur. *CABIL. Cap. 2. Anno 650.*

Ab hoc Spiritu sancto successu plena decerni unanimitate, ut quæcumque pro Ecclesiasticis negotiis fuerint definitiones conscriptæ, autoritate universalis, nullus contradicere audeat... nullus non implere contendat; alioquin honoris sui, & Communionis Sanctæ luceat amissione multatus. *Concilium TOLET. VIII. Cap. 11. Anno 653.*

XIX.

Id communi definitione decrevimus, ut capitula quæ in prisca Canonibus minimè habentur inserta, pari promulgentur sententia, & antiquis jungantur regulis perenni jugitate mansura & omni reverentia conservanda. *Concilium TOLET. IX. Pref. Anno 655.*

XX.

Quoniam nonnulli Sacerdotes, in suæ salutis grave dispendium, statutorum Synodaliū... vilipenses & transgressores, Dei timore & Prælatorum suorum obedientia contempta, inveniuntur frequenter, eisdem injungitur in virtute obedientiæ, secundum quam alias eis injunctum est, quod quilibet quaternum Synodalem habeat, quem in Synodis defferat & illum frequenter perlegat, & contenta in eo magis solito tamquam filius obedientiæ observare studeat diligenter. *Synod. ANDEGAVENS. 1293.*

XXI.

Vos verò Sacri Ecclesiæ Ministri per viscera misericordiæ Domini Nostri JESU-CHRISTI hortor & obtestor, ut ad has Constitutiones amplectendas reliquos omnes exemplo vestro invitatis, his pareatis, has servetis, has die nocteque medite-

ditemini. Hæ in vestram potissimum gratiam & honorem sunt comparatæ; quò enim severius, continentius, sanctius, vitam instituetis, eò major religioni honos tribuetur, frequentiora apud nostros homines vitia evanescent: FRANCISCUS DE JOYOSA, S. R. E., Card. Archiepiscopus Tolos. in *publicatione Concilii Tolos. Anno 1590. Conc. Tom. XV. p. 1429.*

XXII.

Frustrà conderentur Leges si in iis observandis vigilans cura non adhiberetur, & de earum observatione nulla ratio peteretur; quare constitutionem Concilii LATERANENSIS, quæ incipit *sicut olim*, hæc Synodus secuta, decernit, ut Episcopi per suos, viros statuunt, doctrina & vitæ exemplo probatos, qui sollicitè investigent, an & quando sacri Canones, & hujus Synodi Decreta servantur. *Concilium MEXIC. Lib. III. Tom. I. 5513.* (Initium hujus Canonis desumptum videtur ex *C. 1. de Statu Monachor. in 6.* quoniam parùm esset jura condere, nisi essent qui executioni debitæ demandarent.)

XXIII.

Qua igitur audacia, ô Sacerdotes! istorum omnium Conciliorum despexeritis Constitutiones? Monachi enim unius hominis Constitutiones tenent, Sancti videlicet Benedicti, & secundum Regulam ejus vivunt, quam si violaverint, corriguntur statim, cum omni humilitate, juxta Abbatis eorum sententiam. Vos etiam habetis Regulam: si vel eam legere volueritis, videritis quid sit vobis constitutum, *Canones ALFRICI n. 34. Saecul. X.*

XXIV.

Præcipit quoque, quod omnes Dioecesani Copiam hujusmodi Constitutionum & aliorum Provincialium Conciliorum recipiant, & in suis Synodis frequenter publicare procurent, & in suis Dioecesibus & Civitatibus faciant firmiter observari: *Concilium ROTOM. Cap. 13. Anno 1335.*

XXV.

Rectores Ecclesiarum quarumcumque, Provinciae Turonensis Statuta, in hoc Concilio ordinata, perpetuò, anno quolibet, primâ die Dominicâ Adventus, multisque aliis hæc expressis, publicent Populo congregato, & lingua materna exponant sufficienter, dum ibi divina celebrantur: *C. 9. Concil. CASTRIGONT. 336. Concilium ANDEGAV. C. 32. Anno 1365.*

XXVI.

Valdè malè me habet quòd Patrum de cetero defecerunt Canones, & omnis accurata Disciplina ex Ecclesiis ejecta est: & timeo nè si hæc progredi paulùm sinatur incuria, in omne confusionis genus res Ecclesiasticæ redeant. *BASILIENS. Chorepiscopis CONCIL. Tom. II. p. 1767.*

Tom. I.

SECTIO III.

DE CONCILIORUM *aliorumve Cœ-*
tuum Ecclesiasticorum UTILITATE.

I.

AD Synodum Patrum quisquis fuerit evocatus occurrat, nec sanctæ Congregationi se denegat, in qua maximè constituendum esse noverit, quod ad Disciplinam poterit Ecclesiasticam pertinere: melius enim culpa vitabitur, si inter Sacerdotes Domini, collatio frequentior habeatur, & emendationi pariter & caritati plurimum præstat adunata societas: *LEO Epistola IV. C. 5.*

II.

Ecclesiasticæ Disciplinæ debet esse suffragium Congregatio Sacerdotum: nec aliud erit suæ sollicitudinis tam peculiare conscribere, quàm quod ad fundamentum Religionis proficere recognoverit: operari non cessetur, cum Pastoralis cautela propagatur in ovilis custodia. Paucorum veneranda Decreta sint salutis publicæ documenta. *Concilium TURON. II. Anno 567.*

III.

Ne qua inter fratres dissensio, ne qua inter præpositos & subiectos sint fomenta discordiæ, ad unum convenire Sacerdotes necesse est, ut & de incidentibus causis disceptatio & sit salubris de Ecclesiastica observatione collatio; quatenus, dum per hoc, & præterita corriguntur, & Regulam futura suscipiunt, omnipotens Deus fratrum concordiam collaudetur, expectatione Concilii nihil pravum, nihil præsumatur illicitum: *GREGORIUS Epistola III. Lib. VII.*

IV.

Nulla penè res Disciplinæ mores ab Ecclesia magis depulit, quàm Sacerdotum negligentia, qui contemptis Canonibus, ad corrigendos Ecclesiasticos mores Synodum facere negligunt: *Concilium TOL. IV. Cap. 3. An. 633. CONC. Tom. V. p. 1700.*

V.

Hoc quoque Sanctæ Synodo pulcherrimè & honestissimè placuit, ut, ab hoc tempore deinceps, ad animarum medelam & perturbationum curationem, firmi & stabiles maneant, qui à SS. Patribus, qui nos præcesserunt, suscepti ac confirmati sunt, atque à Deo nobis etiam traditi sunt, sanctorum & gloriosorum Apostolorum nomine: *85. Canones. Concil. TRULL. C. 2. An. 692. CONC. Tom. VI. p. 1516.*

VI.

Quo plura emergunt in populo Dei noxia & Episcopali diligentia recidenda, ad hoc plures & frequentius necesse est convenire Pontifices, ne Ministerii Sacerdotalis nomen frustrà comprobentur gestare.

A 3

VII.

VII.

Majorum institutionibus contraire, & Sanctorum Patrum Decreta convellere, quid aliud est quam vinculum Societatis CHRISTI abrumpere, & usurpatæ præsumptionis licentiâ totius Ecclesiæ Statum dissipare; C. 4. *Concil. TOLET. XII. Anno 681.*

VIII.

Frequens Generalium est &c. . . . *Cod. de Conciliorum autoritate. num. 8.*

IX.

Non dubium est, Sanctissimi Patres, quod optima Conciliorum adjutoria ruenti mundo subveniunt, si officiosis, quæ corrigenda sunt, studiis, peragantur. Ideo oportet, ut, quia ore Salvatoris Nostri Domini sal terræ esse probamini, per quos salvationis obtineat lucrum, per quos regenerationis percipit sacramentum; ut diligentia definitionis vestræ ab omni emendata contagio, & ab infirmitatis peste sit liberata, & bonorum omnium proventibus gratiosa: ERVIGIUS REX, *Præf. Conc. TOLET. XII. . . . 681.*

X.

Ex quo, renovato Conciliorum Provincialium usu, certissimum est Christianam Rempubliam uberimos salutis fructus esse percepturam, & quoniam natura & ratione ipsa ducimur, ut in rebus gravioribus deliberandis aliorum Consilia exquiramus: vel quod cautior deliberatio est, si ad nostrum iudicium multorum sententia accesserit, vel quia apud illos, quibus consulere maxime cupimus, majorem auctoritatem & pondus habet consultatio, in quam plures consenserint. Hujus in Ecclesia instituti autor CHRISTUS Dominus Magistrique Apostoli, Christi promissione, Apostoli exemplo. *Sanctus CAROL. in Concilio Provinciali I. CONC. Tom. XV. p. 243.*

XI.

Cum certo certius sit, quod Deus propter orationum instantiam, jejuniorum observantiam & Eleemosynarum largitionem, maxime sua beneficia elargitur, & si quolibet tempore sit pietatis operibus indulgendum, ferventiùs tamen hæc fieri debent tempore Conciliorum, quo scilicet tempore nos oportet quælibet Dei beneficia gratiam & misericordiam, & in agendis directionem instantiùs & devotiùs implorare omnes & singuli ad Concilium Provinciale convocati, per tres dies antè jam sessionem, plus solito orationibus & Eleemosynis insistentes debeant jejunare. *Concil. RAVENNENS. III. Cap. ibid. Anno 1314.*

In omnibus Academiis in quibus utriusque Juris studia instituta sunt, Jus Canonicum publicè prælegatur. *Concilium BITUR. Tom. XXIX. Cap. 3. Anno 1584.*

XII.

Salus Ecclesiæ, terror hostium ejus, & fidei Catholicæ stabilimentum sunt Synodi, quas etiam rectissime nervos Ecclesiæ dixerimus: neglectis ergò Synodis non aliter Ecclesiasticus ordo defluit, quam si humanum corpus nervis solvatur: *Concilium COLON. II. Anno 1547. de Synodorum celebratione n. I.*

XIII.

Veterem Ecclesiæ consuetudinem insequentem, quam Apostoli nobis reliquerunt, & Sancti Patres, quasi per manus traditam, retinuerunt, quoties in fide Christiana dubiæ quæstiones orirentur, aut alioqui ancipiti malo Ecclesiæ periclitaretur, mox Synodum convocarent, & dubias quæstiones ex Scripturis Sanctis, juxtà Sanctorum Patrum communem consensum & receptam Ecclesiæ auctoritatem *Concilium MOGUNT. præf. Anno 1549. circa med.*

SECTIO IV.

De NECESSITATE & AUTORITATE Conciliorum.

I.

SPIRITUS Sancti testatur præsentiam congregationis Sacerdotum; verum est enim quod legimus, quia nec potest veritas mentiri, cujus in Evangelio ista sententia est; ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi & ego sum in medio eorum. Quod cum ita sit, si nec huic tam brevi numero Spiritus Sanctus deest, quantò magis eum tunc interesse credimus, quando in unum convenit tanta turba Sacerdotum: *Epistola CÆLEST. in Synod. Ephes.*

II.

Sanctum namque est pro debita sibi veneratione Concilium, in quo utrique nunc Apostolorum frequentissima illius quam legimus, Congregationis aspicienda reverentia est: nunquam his defuit magister, quem receperant prædicandum; adfuit his semper Dominus & Magister: sed nec docentes à suo Doctore deserti sunt unquam: docebat ille qui miserat, docebat qui in Apostolis dixerat quid docerent; docebat qui in Apostolis suis se confirmat audiri. Hæc ad omnes in commune Domini Sacerdotes mandata prædicationis cura pervenit: *Epistol. CÆLEST. ad Synod. Ephes.*

III.

Secundum Sanctorum Patrum Canones Spiritu Dei conditos & totius mundi reverentia consecratos, Metropolitanos singularum Provinciarum Episcopos, quibus ex delegatione nostra fraternitatis suæ cura prætenditur, jus traditæ sibi antiquitatis dignitatis intemeratum habere decernimus; ita ut à regulis præstitutis, nulla aut negligentia, aut præsumptione discedant: *LEO. Epistola XII. Cap. 2.*

IV.

Quoniam religiosus Sancto Spiritu congregante conventus hortatur, ut quæcumque pro Disciplina Ecclesiasticâ necessaria, curâ diligentiore tractemus: *HILARUS in Conc. Roman. Anno 461.*

Hæc quæ à nobis divina inspiratione tractata vel finita sunt, quisquis exceperit aut implere, quod

quod absit, adversa persuasione neglexerit, quasi divinorum mandatorum transgressor, reum se fraternitatis Concilio futurum esse cognoscat. *Concilium LUGDUN. Cap. 6. Anno 517. Concilium AUREL. II. §. 33. Cap. 21.*

Sicut Sancti Evangelii quatuor Libros, sic quatuor Concilia suscipere & venerari me fateor; Nicanum, in quo adversum Arrii dogma destruitur; Constantinopolitanum quoque, in quo Eunomii & Macedonii error vincitur; Ephesinum etiam primum, in quo Nestorii impietas judicatur; Calcedonenſe verò, in quo Eutichis Dioscorique pravitas reprobatur, tota devotione complector, integerrima approbatione custodio: quia in his, velut in quadrato lapide, sanctæ fidei structura confurgit, & cujuslibet vitæ atque actionis norma consistit. Quisquis eorum soliditatem non tenet, etiamsi lapis esse cernitur, tamen extra ædificium jacet: GREGORIUS, *Epistola XXIV. in fine.*

V.

Omnipotentis Dei adesse præsentiam, si hæc observaveritis, scitote, quia scriptum est, ubi fuerint duo &c. Si ergo adesse dignatur ubi duo vel tres fuerint, quantum magis deerit, ubi plures convenerint Sacerdotes: GREGORIUS *Lib. VII. Epist. III. versus finem.*

Hoc universæ fraternitati vestræ suademus, ut ea quæ Spiritu Sancto dicente, per ora omnium terminata fuerint, per omnes Ecclesias innotescant; ut unusquisque quid observare debeat, sine aliqua excusatione condiscat: *Concilium MATISC. II. Pref. 585. idem C. 15.*

VI.

His ita se habentibus & protestantibus, exultantes in eis, sicut qui invenit spolia multa, divinos Canones amplectabiliter in pectore recondimus, & integram illorum præceptionem ac immobilem tenemus, tam scilicet illorum, qui ab almīs & laudabilissimis Apostolis, Spiritus Sancti tubis, editi sunt, quam eorum, qui à sex sanctis & universalibus Synodis, in expositione hujusmodi Decretorum promulgati sunt, nec non & illorum qui à Sanctis Patribus nostris prolati fuisset probantur: ab uno enim eodemque Spiritu illustrati definierunt quæ expediunt: *Synod. NICÆN. II. Caput primum.*

VII.

Hac intentione confluximus ad locum memoratum, ut fida colloctione, quid nobis in tantis periculis & tribulationibus agendum sit, sollicitè quaereremus; & Sancto Spiritu demonstrante inveniremus, *Epist. IV. Synod. apud Saponarias.* [Hic locus pertinet quoque ad *SECT. de Utilitate. n. 8.*] Frequens generalium Conciliorum celebratio agri Dominici præcipua cultura est, quæ vepres, spinas & tribulos hæresum, errorum & schismatum extirpat, excessus corrigit, deformata reformat, & Vineam Domini ad frugem saluberrimæ fecunditatis adducit; illorum verò neglectus præmissa difseminat, atque fovet. Hæc præteritorum tem-

porum recordatio, & præsentium consideratio antè oculos ponunt: *Concilium CONSTANT. Sessio. 39. Conc. BASIL. Sess. 1. n. 3.*

VIII.

Tam ex communi omnium voluntate, quam ex evocatione seu ordinatione gloriosissimi Domini Clodovæi Regis, pro zelo religionis vel orthodoxæ fidei dilectione, in Cabilone &c. ut... interveniente divina inspiratione, de Canonibus significaretur, quòd si fuisset aliquid prætermisum, vel per negligentiam aut ignorantiam vitiatum, in pristinum statum, sicut dudum fuerat à Sanctis Patribus statutum, deberet auxiliante CHRISTO reformari: *Concilium CABIL. pref. Anno 650.*

IX.

Hinc & Decreta præcedentium Patrum ad contentionis jurgium radicibus evellendum ritè Synodalem censuræ fieri conventum, ut illic, de diversitate judiciorum protensa lites, habeant terminum, ubi Spiritus Sanctus universalem coadnaverit cœtum: *Concilium TOLET. VIII. Cap. II. Anno 653.*

X.

Quam ob causam luculentius & magna voce pronuntiare non timeo, quia qui illa, quæ diximus, Sanctorum Patrum statuta, quæ apud nos Canones prætitulantur, sive sit Episcopus, sive Clericus, sive Laicus, non indifferenter receperit, ipse se vincit, nec Catholicam fidem & Apostolicam, nec Sancta vera CHRISTI Evangelia quatuor utiliter & ad effectum suum retinere vel credere: LEO IV. *ad Episcopos Britan. n. 6.*

Ad auctoritatem pertinet *vis obligandi*; idèdque hæc pertinet quod legimus in *Concilio TOLET. Anno 1355. Cap. 1.*

XI.

Ne onerentur culpæ pondere ex transgressione Constitutionum Provincialium CHRISTI fideles, quos divina pietas jugo suavi & onere leviori supponere misericorditer est dignata, sacro approbante Concilio ordinamus, quòd Constitutiones profunt prædecessorum nostrorum, & quæ in futurum condentur, nisi aliter in condendis, fuerit expressè ordinatum, non ad culpam, sed ad pœnam tantum earundem obligent transgressores.

Hinc sequitur Concilium sensisse, ut par est, Canones etiam Conciliorum Provincialium obligare ad culpam, nisi in iis aliud expressum fuerit; cum velit Constitutiones hujus Provinciæ obligare tantum ad pœnam, nisi aliter in illis expressè fuerit ordinatum, eamque legem necessariam judicaverit.

XII.

Etsi in Divinis Præceptis non continetur, quod tales majorum nostrorum Constitutiones jubent; tamen ut nostris majoribus obediamus, saltem in his quæ Legi divinæ non adversantur, disertè Juris divini est: *Concilium MOGUNT. Anno 1549. Cap. 48.*

Sive tradantur scriptis Canonibus, quales Apostoli Spiritu Sancto tribuere non verentur. Visum est, inquit, Spiritui Sancto & nobis: *ibid.*